

5. Ivanchenko, O. (2017). Systema kryteriiv otsiniuvannia efektyvnosti diialnosti sudiv pid chas nadannia sudovykh posluh. [A system of criteria for evaluating the effectiveness of courts during the provision of court services]. *Pidpriemstvo, hospodarstvo i pravo*. №11. 222-224. [in Ukrainian].

6. Halunko, V. Publichna administratsiia i publichnyi interes. [Public administration and public interest]. Retrieved from: <http://sipl.com.ua/?p=141> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 22.10.2020

УДК 349.2

Осіпов Юрій Володимирович,
здобувач Науково-дослідного інституту публічного права
e-mail: osipov.yrii11@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0002-6082-8494>

СУТНІСТЬ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЗВЕРНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ

Узагальнено, що сутність механізму реалізації права на звернення до адміністративного суду можна розглядати у вузькому та широкому розумінні. Зокрема широкий підхід передбачає, що державою створено та забезпечено всі умови для активізації судових механізмів захисту прав, свобод чи інтересів осіб, які в практичній площині є дієвими та ефективними. У цьому контексті визначальне значення мають усі його складові, як такі, що в єдності забезпечують справедливий, неупереджений та процедурний розгляд конкретної адміністративної справи. Своєю чергою, формальний підхід об'єктивує наявність чітких законодавчо визначених правил вчинення конкретної процесуальної дії щодо залучення судової системи до вирішення публічно-правового спору, а дотримання яких є обов'язковим для виникнення підстав активізації інших механізмів забезпечення права особи на судовий захист. Тобто йдеться про взаємопоглинання окремих механізмів, які в єдності забезпечують гарантії дотримання основоположних конституційних прав, свобод та інтересів особи.

Уточнено, що підтримання чи визнання лиш одного із запропонованих підходів не є помилковим, адже базовим є врахування таких положень: механізм реалізації права на звернення до адміністративного суду є сукупністю юридичних засобів, покликаних забезпечити ефективне застосування правових норм щодо безперешкодної можливості особи бути ініціатором виникнення адміністративно-процесуальних відносин захисного об'єктного спрямування; його активізація безпосередньо пов'язана з порушенням конкретного права особи (публічного інтересу), що перебуває під захистом держави, а функціонування – сприяє зміцненню інституту захисту прав особи та розвитку правової держави загалом.

Ключові слова: адміністративний суд, механізм забезпечення реалізації прав, механізм реалізації прав, механізм реалізації права на звернення до адміністративного суду, публічно-правовий спір, судовий захист, сутність механізму.

Osipov Yu. THE ESSENCE OF THE MECHANISM FOR IMPLEMENTING THE RIGHT TO APPEAL TO THE ADMINISTRATIVE COURT

It is summarized that the essence of the mechanism of implementation of the right to appeal to the administrative court can be considered in a narrow and broad sense. In particular, a broad approach assumes that the state has created and ensured all conditions for the activation of judicial mechanisms for the protection of the rights, freedoms or interests of individuals, which are effective and efficient in practical terms. In this context, all its components are of decisive importance, as they together ensure a fair, impartial and procedural consideration of a specific administrative case. In turn, the formal approach objectifies the presence of clear legally defined rules for the performance of a specific procedural action regarding the involvement of the judicial system in the resolution of a public legal dispute, and compliance with which is mandatory for the emergence of grounds for the activation of other mechanisms for ensuring a person's right to judicial protection. That is, we are talking about the mutual absorption of separate mechanisms, which in unity provide guarantees of compliance with the fundamental constitutional rights, freedoms and interests of the individual.

It is clarified that the maintenance or recognition of only one of the proposed approaches is not erroneous, because the basic consideration is the following provisions: the mechanism for exercising the right to apply to an administrative court is a set of legal means designed to ensure the effective application of legal norms regarding the unhindered ability of a person to be the initiator of the emergence of an administrative procedural relations of protective object direction; its activation is directly related to the violation of a specific right of a person under the protection of the state, and its functioning contributes to the strengthening of the institution of the protection of individual rights and the development of the rule of law in general.

Keywords: administrative court, the mechanism for ensuring the realization of rights, the mechanism for the realization of rights, the mechanism for realizing the right to apply to the administrative court, public legal dispute, judicial protection, the essence of the mechanism.

Постановка проблеми. У демократичній, правовій державі кожне право особи, закріплене належним чином, забезпечується всією повнотою влади [1, с. 20]. Зокрема у Конституції України приділено особливу увагу питанню закріплення прав та свобод людини й громадянина, адже саме вони стали на 2020. Випуск 8. Спецвипуск

сьогодні загально визнаною найвищою соціальною цінністю та ключовим показником демократичності держави [2, с. 72]. Однак формального закріплення конкретних прав осіб (як фізичних, так і юридичних) недостатньо для твердження про їхнє дотримання. Власне тому необхідний дієвий механізм забезпечення їхнього захисту.

Реалізуючи свою правоохоронну функцію, держава створює систему судових та правоохоронних органів, що дозволяє глибше зрозуміти суть державно-правових явищ, усвідомити механізм захисту прав осіб від протиправних посягань, скласти уявлення щодо реалізації в практичній діяльності відповідних органів правових норм. Причому як справедливо відзначає Т. Француз, поняттям «захист» охоплюється не лише убезпечення від посягань з боку тих чи інших фізичних осіб, а й з боку державної влади [3, с. 181]. Тому держава бере на себе такий обов'язок встановлюючи конкретні гарантії ефективного поновлення в правах шляхом здійснення правосуддя [4].

У цьому контексті цікавим вбачається розгляд питання про сутність механізму реалізації права на звернення до адміністративного суду, адже його належна функціональність є однією із загальних (основних) засад українського конституційного ладу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Загалом наукова дискусія щодо визначення поняття та сутності механізму реалізації прав розвивалась планово та в міру поглиблення наукових знань про це юридичне явище. Серед низки вчених, що здійснили вклад до її розвитку, можна виділити зокрема В.Новікова, В. Боровікову, М. Карташова тощо. Окрім того, як приклад, Г. Котляревська вивчала адміністративно-правове забезпечення механізму звернення громадян в Україні, С. Ківалов досліджував проблеми теорії і правового регулювання права на звернення до адміністративного суду з адміністративним позовом, а Д. Гнап загалом вперше на теренах вітчизняної наукової думки комплексно розкрила інститут звернення до адміністративного суду. Втім, досі неоднозначним є факт співставлення механізму реалізації права на звернення до адміністративного суду як правового явища із суміжними, що свідчить про доцільність здійснення цього дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загалом механізм як предмет дослідження в юридичній науці цікавив учених і активно розроблявся в 60-ті роки ХХ ст. З того часу досліджувався механізм правового регулювання, механізм дії права, механізм забезпечення прав [5, с. 47], механізм реалізації прав тощо в дискурсі їхньої правової основи, функціональності та взаємозв'язку. Зокрема вбачається, що правовий механізм як основоположна категорія щодо вище зазначених, є певною конструкцією, яка передбачає дію послідовно організованих юридичних засобів, які дають можливість досягти конкретну юридичну ціль з дотриманням відповідної процедури. Кожна ланка такого механізму є самостійним комплексом юридичних засобів [6, с. 13].

Таке розуміння правового механізму обумовлено етимологією слова «механізм». Воно походить від грецької «*mechanē*» – «машина або знаряддя» і визначається як система тіл, пристрій, що передає рух. Інакше кажучи механізм – це система, устрій, процес [5, с. 47]. Тому в юридичній науці під механізмом традиційно розуміють спосіб функціонування, систему засобів взаємодії [7, с. 244], тобто як сукупність взаємоузгоджених частин, які повинні функціонувати і передбачати певну стадійність. Слово «функціонувати» означає діяти, виконувати свої функції. Відповідно механізм повинен працювати [5, с. 47], а правовий механізм – діяти у правовій сфері.

Загалом правова сфера характеризується взаємозв'язком між нормативно встановленими правилами та поведінкою осіб у всіх аспектах життя, що підпадають під вплив правових норм. Тому логічно припустити, що механізм реалізації прав є частиною механізму правового регулювання. Значимо, що у процесі генези теорії механізму правового регулювання у правознавстві сформувалося декілька основних підходів його інтерпретації – інструментальний (С. Алексєєв, В. Ісаков), діяльнісний (В. Горшенев, С. Комаров), системний (В. Шабалін, С. Нарикова) та комплексний (І. Галаган, М. Матузов). При цьому, як зазначає Ю. Кривицький, всебічна наукова рефлексія сутності категорії «механізм правового регулювання» має ґрунтуватися на лінгвістичному вивченні слів, що утворюють назву означеного поняття. Вчений на підставі проведеного етимологічно-значеннєвого аналізу констатує, що кожне зі слів, які складають термін «механізм правового регулювання», являється полісемічним. Це, у свою чергу, вже на словесному рівні ускладнює однозначне його трактування [8, с. 75]. Однак не дивлячись на різновекторність напрямів дефініювання механізму правового регулювання, необхідність його функціонування не підлягає сумнівам дослідників [9, с. 46], адже як система правового інструментарію, сприяє досягненню певного рівня урегульованості суспільних відносин [8, с. 75].

У свою чергу, О.В. Джафарова під механізмом правового регулювання пропонує розуміти систему правових засобів, за допомогою якої учасники соціальних відносин набувають взаємообумовлених прав та обов'язків, забезпечується стабільність суспільних відносин шляхом найбільш оптимального поєднання індивідуальних, громадських та національних інтересів [10, с. 11].

Втім розвиток наукової дискусії спонукає до висновку про неоднозначність співвіднесення категорій «механізм реалізації прав» та «механізм правового регулювання», адже нині особливої актуалізації набуває таке правове явище як механізм забезпечення прав, що має всі ознаки самостійності. Тобто на ряду з механізмом правового регулювання наразі функціонує механізм правового забезпечення, адже традиційне уявлення про необхідність урегульованості суспільних відносин змінюється доцільністю підтримки їхнього

розвитку.

Узагальнено можна стверджувати, що врегулювання суспільних відносин на нинішньому етапі розвитку характеризується двома ключовими різновидами – регуляторним (управлінським) та забезпечувальним, що трактується: «як створювати надійні умови для здійснення будь-чого, гарантувати будь-що, захищати, охороняти кого або що-небудь від небезпеки» [11, с. 85].

Слід також враховувати, що юридичне регулювання суспільних відносин передбачає не будь-яку владну діяльність уповноважених на те органів і посадових осіб, а лише ту, яка має безпосередньою метою спрямування на встановлення і реалізацію певних моделей суспільного розвитку. Таке регулювання надає суспільним відносинам визначеності та усталеності. Адже встановлене правило, з одного боку, вказує на найбільш доцільну поведінку суб'єктів за даних обставин, а з іншого – це правило гарантується сприянням, підтримкою та охороною держави з метою безумовного досягнення бажаного результату у врегульованих правом суспільних відносинах [12, с. 21].

Отже, наразі досить важко визначитись з тим чи є механізм реалізації прав самостійним юридичним явищем або ж складовою іншого, більш об'ємного, наприклад, механізму правового регулювання чи механізму правового забезпечення. Оскільки наразі не має єдиного розуміння їхнього змісту, необхідно виходити з того, що це сукупність правового інструментарію, який обумовлює його дію; це системний комплекс юридичних засобів, що мають структурну єдність та логічну послідовність; це сукупність засобів, які виконують специфічні завдання та функції, здійснюють вплив на свідомість та поведінку суб'єктів; це процес, спрямований на досягнення конкретних цілей [6, с. 17]. Втім однозначно можна стверджувати, що механізм реалізації прав є правовим, а отже – повинен діяти так, щоб вони були реалізовані повною мірою [5, с. 47].

Враховуючи вище зазначене, здійснюючи спробу визначити сутність механізму реалізації права на звернення до адміністративного суду маємо уточнити, що його можна розглядати як самостійне правове явище або як складову механізму забезпечення такого права. Причому незалежно від того, яке розуміння буде покладено у основу його поняттєво-категоріальної визначеності, сутність має бути збережена – гарантована безперешкодна можливість особи бути ініціатором виникнення адміністративно-процесуальних відносин, спрямованих забезпечити захист прав та інтересів такої особи у публічно-правовій сфері.

Окрім того, слід враховувати спорідненість його юридичної природи з механізмом реалізації права на судовий захист, механізмом реалізації права на поновлення порушених прав, механізмом оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, механізмом пред'явлення позову тощо, які за необхідних умов та підстав є взаємопоглинаючими. Зокрема за конституційним баченням, механізм реалізації права особи на судовий захист поглинає механізм оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень [13]. Йі загалом вбачається, що механізм реалізації права особи на судовий захист є найширшою категорією з-поміж зазначених, адже інші репрезентують більш узагальнений та конкретизований його прояв.

Попри те, що право на звернення до адміністративного суду є елементом механізму реалізації права на судовий захист, на нашу думку, доцільно вбачати, що сам механізм реалізації такого права є самостійним правовим явищем, відмінним від усіх вище перелічених, що можна обумовити наступним:

1) механізм забезпечення права на звернення до адміністративного суду та механізм його реалізації репрезентують різні аспекти функціональності гарантій дієвості процедур судового захисту. У першому випадку йдеться про створення належних умов для реалізації цього права, а у другому – про їхню ефективність у практичному прояві;

2) механізм реалізації права на судовий захист є репрезентацією порядку застосування судових процедур захисту прав, свобод чи інтересів особи, які спроможний надати адміністративний суд. Своєю чергою, механізм реалізації права на звернення до адміністративного суду об'єктивує процедурний аспект виникнення адміністративно-процесуальних відносин за участю конкретної особи або їхній розвиток у випадку реалізації права на апеляційне чи касаційне звернення;

3) механізм оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень та механізм реалізації права на поновлення порушених прав є способами практично реалізації засад адміністративного судочинства, що можуть реалізовуватись особою як окремо, так і поєднуватись при необхідності, адже загалом репрезентують мету реалізації права на звернення до адміністративного суду. Своєю чергою, механізм реалізації права на звернення до адміністративного суду є складовою адміністративного процесу;

4) механізм реалізації права на звернення до адміністративного суду надає можливість залучати судову систему у процес вирішення публічно-правового спору, тоді як механізм пред'явлення позову є етапом процедури в рамках його судового розгляду.

Отже, слід узагальнити, що сутність механізму реалізації права на звернення до адміністративного суду можна розглядати у вузькому та широкому розумінні. Зокрема широкий підхід передбачає, що державою створено та забезпечено всі умови для активізації судових механізмів захисту прав, свобод чи інтересів осіб, які в практичній площині є дієвими та ефективними. У цьому контексті визначальне значення мають усі його складові, як такі, що в єдності забезпечують справедливий, неупереджений та процедурний розгляд конкретної адміністративної справи. Своєю чергою, формальний підхід об'єктивує наявність чітких законодавчо визначених правил вчинення конкретної процесуальної дії щодо залучення судової системи до

вирішення публічно-правового спору, а дотримання яких є обов'язковим для виникнення підстав активізації інших механізмів забезпечення права особи на судовий захист. Тобто йдеться про взаємопоглинання окремих механізмів, які в єдності забезпечують гарантії дотримання основоположних конституційних прав, свобод та інтересів особи.

Висновки. Таким чином, нами сформовано два основних підходи до розкриття сутності механізму реалізації права на звернення до адміністративного суду, кожен з яких має власну систему визначальних рис та особливостей. Підтримання чи визнання лиш одного із запропонованих не є помилковим, адже базовим є врахування таких положень: механізм реалізації права на звернення до адміністративного суду є сукупністю юридичних засобів, покликаних забезпечити ефективне застосування правових норм щодо безперешкодної можливості особи бути ініціатором виникнення адміністративно-процесуальних відносин захисного об'єктного спрямування; його активізація безпосередньо пов'язана з порушенням конкретного права особи (публічного інтересу), що перебуває під захистом держави, а функціонування – сприяє зміцненню інституту захисту прав особи та розвитку правової держави загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Карташов М. Проблеми реалізації права на звернення до суду. *Підприємництво, господарство і право*, 2019. №5. С. 20–23.
2. Борякіна В. Гарантії доступу до адміністративного судочинства. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО»*. Випуск 30, 2020. С. 70–77.
3. Француз Т. Роль і місце судової влади в процесі захисту прав людини і громадянина. *Держава і право*, 2001. Вип. 9. С. 179–185.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частин другої, третьої статті 124 Конституції України (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб) від 7 травня 2002 р. № 8-рп/2002. Верховна Рада України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-02#Text>.
5. Новіков В., Боровікова В. Про механізм реалізації прав і свобод людини. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2018. № 3. С. 45–56.
6. Тарахович Т. Механізм дії права, механізм правового регулювання, механізм реалізації права: особливості взаємодії. *Держава і право*, 2010. Вип. 50. С. 12–18.
7. Олькіна О. Поняття та механізм реалізації права особи на захист та правову допомогу. *Актуальні проблеми держави і права*, 2017. Вип. 67. С. 242–248.
8. Кривицький Ю. Механізм регулювання в сучасній теорії права. *Часопис Київського університету права*, 2009. № 4. С. 74–79.
9. Куракін О. Структура механізму правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету: серія: Право*, 2015. Т.1. Вип. 35, ч. 2. С. 46–49.
10. Джафарова О.В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: моногр. Харків : Діса плюс, 2016. 688 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>
11. Чуйко З. Конституційно-правовий механізм забезпечення національної безпеки України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*, 2006. № 8. С. 81–89.
12. Демків Р. Правове регулювання як юридичне явище: окремі аспекти розуміння. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія право*, 2015. Випуск 34. Том 1. С. 19–22.
13. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвідомчості справ, пов'язаних із соціальними виплатами». Рішення Конституційного суду України від 09.09.2010 № 19-рп/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-10#Text>.

REFERENCES:

1. Kartashov, M. (2019). Problemy realizatsiyi prava na zvernennya do sudu [Problems of implementing the right to appeal to the court]. *Pidpryyemnystvo, hospodarstvo i pravo*. №5. S. 20–23. [in Ukrainian].
2. Boryakina, V. (2020). Harantiyi dostupu do administratyvnoho sudochynstva [Guarantees of access to administrative proceedings]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya «PRAVO»*. Vypusk 30, S. 70–77. [in Ukrainian].
3. Frantsuz, T. (2001). Rol' i mistse sudovoyi vlady v protsesi zakhystu prav lyudyny i hromadyanyna [he role and place of the judiciary in the process of protecting human and citizen rights]. *Derzhava i pravo*. Vyp. 9. S. 179–185. [in Ukrainian].
4. Rishennya Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny u spravi za konstytutsiynym podannym Prezydenta Ukrayiny shchodo ofitsiynoho tлумачення polozhen' chastyn druhoyi, tret'oyi statti 124 Konstytutsiyi Ukrayiny (sprava shchodo pidvidomchosti aktiv pro pryznachennya abo zvil'nennya posadovykh osib) vid 7 travnya 2002 № 8-rp/2002 [Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case based on the constitutional submission of the President of Ukraine regarding the official interpretation of the provisions of the second and third parts of Article 124 of the Constitution of Ukraine (the case regarding the subdepartment of acts on the appointment or dismissal of

officials) dated May 7, 2002, No. 8-рп/2002]. Verkhovna Rada Ukrayiny: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-02#Text>. [in Ukrainian].

5. Novikov, V., Borovikova, V. (2018). Pro mekhanizm realizatsiyi prav i svobod lyudyny [On the mechanism of realization of human rights and freedoms]. *Naukovyy visnyk L'vivs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 3. S. 45–56. [in Ukrainian].

6. Tarakhovych, T. (2010). Mekhanizm diyi prava, mekhanizm pravovoho rehulyuvannya, mekhanizm realizatsiyi prava: osoblyvosti vzayemodiyi [The mechanism of law, the mechanism of legal regulation, the mechanism of implementation of law: peculiarities of interaction]. *Derzhava i pravo*. Vyp. 50. S. 12–18. [in Ukrainian].

7. Ol'kina, O. (2017). Ponyattya ta mekhanizm realizatsiyi prava osoby na zakhyst ta pravovu dopomohu [The concept and mechanism of realization of a person's right to protection and legal assistance]. *Aktual'ni problemy derzhavy i prava*. Vyp. 67. S. 242–248. [in Ukrainian].

8. Kryvyts'kyu, YU. (2009). Mekhanizm rehulyuvannya v suchasniy teoriiy prava [Mechanism of regulation in the modern theory of law]. *Chasopys Kyivsk'koho universytetu prava*. № 4. S. 74–79. [in Ukrainian].

9. Kurakin, O. (2015). Struktura mekhanizmu pravovoho rehulyuvannya [The structure of the mechanism of legal regulation]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho universytetu: seriya: Pravo*. T.1. Vyp. 35, ch. 2. S. 46–49. . [in Ukrainian].

10. Dzharfarova, O.V. (2016). Dozvil'na diyal'nist' orhaniv publichnoyi administratsiyi v Ukrayini: pytannya teoriiy ta praktyky [Voluntary activity of public administration bodies in Ukraine: issues of theory and practice] : monohr. Kharkiv : Dysa plyus. 688 s. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>. [in Ukrainian].

11. Chuyko, Z. (2006) Konstytutsiyno-pravovyy mekhanizm zabezpechennya natsional'noyi bezpeky Ukrayiny [Constitutional and legal mechanism of ensuring national security of Ukraine]. *Byuleten' Ministerstva yustytisyi Ukrayiny*. № 8. S. 81–89. [in Ukrainian].

12. Demkiv, R. (2015). Pravove rehulyuvannya yak yurydychne yavlyshche: okremi aspekty rozuminnya [Legal regulation as a legal phenomenon: separate aspects of understanding]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu: seriya pravo*. Vypusk 34. Tom 1. S. 19–22. [in Ukrainian].

13. Rishennya Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny u spravi za konstytutsiynym podanyam Verkhovnoho Sudu Ukrayiny shchodo vidpovidnosti Konstytutsiyi Ukrayiny (konstytutsiynosti) polozhen' Zakonu Ukrayiny «Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo pidvidomchosti sprav, pov'yazanykh iz sotsial'nymy vyplatamy» [Decision of the Constitutional Court of Ukraine in a case based on a constitutional submission of the Supreme Court of Ukraine regarding the conformity of the Constitution of Ukraine (constitutionality) with the provisions of the Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding Subdepartmentalization of Cases Related to Social Payments]. Rishennya Konstytutsiynoho sudu Ukrayiny vid 09.09.2010 № 19-рп/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-10#Text>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 23.10.2020

УДК 342.9

Черкаський Руслан Анатолійович,
кандидат наук з державного управління
<https://orcid.org/0000-0003-1206-7774>

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Відмічено, що категорія статусу є об'єктивним показником стану та місця, яке індивід займає в соціумі та яке визначається освітою, сферою праці, етносом, матеріальним положенням та іншими чинниками, які мають власне значення для населення кожної окремої держави. Проте, статус притаманний не тільки фізичним, але й юридичним особам, особливо органам державної влади для котрих ця категорія виступає і характеристикою, і фактором, який встановлює поле відповідної діяльності публічної структури.

Акцентовано увагу на тому, що правовий статус, як і соціальний, характеризує місце певного суб'єкта, проте, не в соціумі загалом, а у національній правовій системі. Тобто, це набір юридичних характеристик, які визначають особливості взаємодії суб'єкта із правовою реальністю та специфіку вступу у суспільно-правові відносини з іншими юридичними особами. При цьому, варто провести паралель між соціальним та правовими статусами. Багато науковців вказують про тісний взаємозв'язок даних категорій, як частини та цілого, однак, це є помилкою. Правовий статус має схожу структуру та загальне призначення, тобто, дані категорії володіють спільною ідейною сутністю, але застосовуються цілком у різних сферах.

Констатовано, що адміністративно-правовий статус Державної митної служби України слід тлумачити як визначений нормами чинного законодавства перелік елементів, які характеризують місце даного центрального органу